

Kjak

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Sterkur høvuðsstaður er treyt fyri fólkvøkstri

Bert við einum sterkum høvuðsstaði og savnandi miðstaðarøki, ið megnar at fasthalda og tiltrekkja fólk til landið, kunnu vit gera okkum vón um føroyskan fólkvøkstur. Viðmerking til borgarstjóran í Klaksvík

Tann konstruktiva ósemjan er góð.

Tað er í ljósinum av hesum, at eg havi loyvt mær at gera viðmerkingar til eina kronikk hjá Gunvá við Keldu, borgarstjóra í Klaksvík, í Dimmalætting frá 7. juni.

Konservativ sjónarmið

Hennara kronikk gekk í høvuðsheitum út uppá at skrúva føroysku samfelagsklokkuna aftur. At spola okkum aftur í eina farna tíð. Aftur til sjei valdømir. Aftur til eina gamla hugsan um »landspartar«. Fasthalda nógvar kommunur. Og fyri alt í verðini ikki fjálga um høvuðsstaðin.

Kronikken vísti eina konservativa hugsan, og nú eg havi lisið hana aftur, er hon framvegis líka konservativ.

Skilt á tann hátt, at hon peikar aftureftir fyri alt okkara samfelag. Onki boð uppá, hvussu vit sum land skulu standa okkum í kappingini um fólk – føroyingar og útlendingar – ið hava vilja og megil til at skapa nýtt virksemi, nýggjar fyrirkur og nýggjar inntøkur til landið. Har var ongin visjón fyri eitt land, sum hevur brúk fyri fólkvøkstri og búskaparvøkstri. Onki peikaði frameftir.

Sterkur høvuðsstaður neyðugur

Nú hevur Gunvá við Keldu so aftur veri úti við einari grein. Nú er undirliggjandi tónin, tann gamli og slitni, at »í Havn liva tey av at klippa hvørjum øðrum«.

Havi ikki hug at fara út í ein primitivan orðadrátt við borgarstjóran í Klaksvík. Tá gerst ósemjan ókonstruktiv.

Mítt høvuðspoeng er í stuttum, at Føroyar fáa bert fólkvøkstur, um høvuðsstaðurin stendur sterkur.

Um vit skulu fasthalda og tiltrekkja ung, virkisfús, væl útbúgvinn, og skapandi fólk við dirvi, so krevst ein sterkur høvuðsstaður.

Hví, spyr onkur.

Svarið er ikki so trupult at siggja.

Føroyingar eru eftirspurd

Okkara dugnaligastu fólk – tey sum duga, vilja og megna at seta ferð á og dríva landið frameftir – eru eftirspurd allastaðni í Europa í dag. Og víðari úti í verðini.

Tey hava móguleikan at velja millum at búgva í Føroyum ella London. Millum at selja fisk í Klaksvík ella at arbeiða við designi í París. Velja millum at arbeiða á skrivstovu í Tórshavn ella at ráðgeva stórum fyrirkum í Keypmannahavn.

Veruleikin er, at fyrirkur og býir uttanlands hava ongantið havt so stóra atdráttarmegi sum júst nú. Tey vilja hava fatur á okkara ungu og virkisfúsu. Og tað er ikki løgið, um okkara fólk velja sera spennandi avbjóðingar og høgjar lönir aðrastaðni.

Hetta er veruleikin, sum vit í Føroyum eru uppi ímóti.

Taka kappingina upp

Í Tórshavn velja vit at taka dystin upp við útlenskar metropolar.

Tað gera vit m.a. við at hava so nóg og góð tilboð til borgararnar sum móguligt: barnaansing, skúla, møguleikar at seta búgv, ungdómsvirksemi, umstøður fyri eldri, list, ítrótt, matstovur, býarlív og so frameftir. Vit brúka tíð og pening til at tryggja grundleggjandi og góð tilboð til allar borgarar.

Vit leggja kreftir í at menna eitt sterkt alternativ til útlensku høvuðsstaðir-

nar. Vit skapa eina føroyska útgávu av einum metropoli.

Mitt í hesum arbeiði – í stríðnum fyri at fasthalda og tiltrekkja føroyingar og útlendingar – er tað, at eg sum borgarstjóri í landsins høvuðsstaði reageri uppá sjónarmiðini hjá borgarstjóranum í Klaksvík.

Savnandi føroyskur metropolur

Føroyar hava ikki brúk fyri, at landið aftur skal skræðast sundur í sjei valdømir. Tað tænar ikki Føroya landi at hugsa í »landspørtum« heldur enn í einum samindum og samlaðum landi.

Ongin fær fyrirum av at spola Føroyar aftur til eina farna tíð.

Hetta sigi eg ikki fyri at seta niður á Klaksvíkina ella aðrar býir ella bygdir. Heldur ikki fyri at upp- ella framheva Tórshavn.

Sjálvandi skulu Klaksvík eins og aðrir býir og bygdir kringlandið mennast. Alt annað hevði verið løgið. Tað ræður um at gera tað, sum man á staðnum dugur væl og at fáa sum mest burtúr teimum góðu førleikunum á staðnum. Hetta hevur stóran týðning fyri Føroyar sum land.

Hinvegin, so skal Tórshavn ikki bløða fyri at útjadrarin skal mennast. Prísurin fyri lokala menning eigur ikki at vera, at høvuðsstaðurin skal avmonterast.

Veruleikin er hann, at tess meira vit spjaða tilfeingi og orku, tess veikari standa vit í kappingini við tey, sum vilja hava fatur á okkara góðu fólki.

Tí er brúk fyri einum sterkum høvuðsstaði. Einum kraftdepli við atdráttarmegi. Einum savnandi føroyskum metropoli.

Jógvan Arge
formaður í mentamálanevndini í Havn

Veruleiki og spuni í Gundadali

Tað er gott, at nakað nú hendir við Tórsvølli. Tað er eisini gott, at Fótíbóltssamband Føroya og Tórshavnar býráð hava funnið eitt stev í málinum. Samstundis má tó ansast eftir ikki at fara heilt upp frá við alskyns fyrigyklan um aðrar ætlanir í Gundadali. Havi tí hug at greiða eitt sindur frá.

Lagdur er fram ein so-nevndur masterplanur ella heildarætlan. Meiningin við honum er at kunna siggja og meta um Tórsvøll og grannalag í einum hugsaðum framtíðarhøpi.

Masterplanurin sjálvur er ein neyðug skitsa, sum arbeiðast kann út frá, tá tey ymsu tøkini skula takast í royndunum at dagføra og nýtiðarger Gundadal.

Men aftan fyri masterplanin liggur fyrst og fremst ynskið hjá fótíbóltsmyndugleikum og býarmyndugleikum at fáa gjørt sjálvan Tórsvøll til eitt virðiligt tjóðarstadion. Tórsvøllur er, sum er, ikki nóg framkomin til altjóða nýtslu.

Hann hevur ikki tað at bjóða, sum í dag er minsta-mát fyri eitt stadion, ið hýsir altjóða fótíbólti. Har eru ikki ljós, har eru ikki nóg borðbarar umstøður til áskoðarar og pressu, og sjálvur grasvøllurin er ein meira at kalla deyð iløga, tí hann toir ikki nógva nýtslu.

Fyrstu ætlanirnar

Hesi trý viðurskiptini eru tey, sum í hesum umfarinum verða drigin úr masterplaninum til fremjingar. Tórshavnar býráð og FSF hava longu avrátt at seta ljósini upp. Kostnaðurin er mettur til 16,5 mió kr. FSF fíggjar 12 mió og TK 4,5 mió kr. Arbeiðið ætlast at verða liðugt í september.

Stungið er út í kortið, at sjálvur vøllurin verður lagaður til umhvørvið, og graslíki verður lagt á hann, so ikki minst havnarfeløgini, men eisini

landslíðini fáa meiri nyttu av vøllinum. Hetta skal fremjast í næstum.

Sum triði liður í hesum fyrsta umfarinum skal vestursíðan nýtiðargerast. Áskoðaraplássini verða dagførd, tey verða takt, og undir tekjuni skal útbúnaðurin gerast, so hann lýkur krøvini til eitt altjóða fótíbóltsumhvørvi. Fíggjarligu avgerðirnar um hendan partin eru mær kunnugt ikki avgreiddar, og her steðga annars tær ætlanir, sum eru konkretar í løtuni.

Eystur- og suðursíðan

Í einum seinni umfari er lagt upp til at taka áskoðaraplássini á eystursíðuni fyri. Hugsað verður um at dagføra tey og tekja tey.

Hinvegin er ikki ætlanin at hava áskoðarapláss við endarnar. Masterplanurin sær fyri sær, at tann stóra tribunan suður eftir verður tikin niður, og bygningur reistur har a la bygningin við norðurendan.

Hvussu hetta verður gjørt er ikki avrátt, men hugsandi er, at annar áhugasur fær í boði at reisa og reka hendan bygningin. Tað kann vera partvist hotell, matstova og ymiskt annað, eisini móguleikar fyri innandura frítíðarvirksemi.

Næsta grannalagið

Fara vit so út um sjálvan Tórsvøll, eru næstu grannarnir HB og B36 húsini, Svímjöhøllin og Gundadals-høllin. Heilt nattúrligt er, at masterplanurin eisini metir leysliga um hesar grannar.

Men lat tað vera sagt, at broytingar í hesum bygningum og móguligar nýbyggingar eru ikki partur av teimum avgerðum, sum eru tiknar. Hetta eru hugskot, sum sponsku arkitektarnir hava lagt fram í sínum masterplani, sum FSF og býráðið hava biðið teir gjørt, men Tórshavnar

býráð hevur ikki gjørt av, um nakað av hesum skal gerast á tann hátt, sum teir skjóta upp.

Kommunan eigur ikki Gundadalshøllina, so ein útbýgging av henni er fyrst og fremst avgerðin hjá eigarunum, ið eru Kyndil, Neistin og Fleyr. Hinvegin eigur kommunan stykkið millum B36 húsini og HB-húsini. Tað stendur sum eitt op millum tvey stásilig ítróttahús. Har skal eina ferð gerast okkurt. Men hvat tað verður, er ongin ætlan um enn. Heldur ikki hvør, ið fremja hana skal.

Svímjöhøll og/ella baðiland

So er tað tann besta svímjöhøllin í Norðurhøvum. Spaníólarnir skjóta upp at byggja hana út, so størri hylur kann fáast til vega har. Lítil ivi um, at vit hava tørv á einum baðilandi og annars eini svímjöhøll aftrat, skula vit upp á 50 metrar.

Men tað er ein stórir spurningur, um tað er skilagott at pilka við ta núverandi høllina. Tí eru fleiri røddir ímóti. Loyvi mær at halda, at spanska ríslíð um at skoyta upp í núverandi svímjihyl mest av øllum er eitt kosmetiskt íkast til Gundadal sum heild.

Málið um nýggja svímjöhøll og/ella baðiland eigur at verða tikið upp í sínari heild, so vit fáa ta bestu framtíðarloysnina – uttan at skula stongja núverandi svímjihylin í langa tíð.

Nú hoyrði eg Dag og Viku hendan dagin tengja eitt hugskot um súkklostudning til havnarfólk saman við ætlaðu ítróttabyggingunum. Lat meg siga, sum er, at tað hugskotið fyrst og fremst prógvar, at Jacob Haugaard hevur ikki livað til fánýtis.